

vičene, ako bi mi ne živeli v Avstriji, kjer še imajo Nemci politično nadvlado. Toda mi živimo v Avstriji, v nemškem duhu vladani, in s tem dejstvom moramo računati.

Prvo ljudsko štetje je bilo pri nas l. 1869. Takrat se je vršilo štetje na podlagi narodnosti, na podlagi materinega jezika. Pokazalo se je, da imajo Slovani v Avstriji večino nad Nemci. To je vzbudilo pri Nemcih strah in začeli so misliti na sredstva, kako bi se dalo doseči, da pri prihodnjem ljudskem štetju dokažejo, da število Slovanov narašča ali da vsaj ne raste v istem močnem razmerju kakor Nemcevi in zaželeli so si, da se naj ljudsko štetje odslej vrši na podlagi občevalnega jezika. Njihova želja je postala zakon. Pri nas se vrši odslej ljudsko štetje na temelju občevalnega jezika.

Ker pa se pri nas na Avstrijskem vrši ljudsko štetje na temelju občevalnega jezika, za-to je slepilo, ako kdo reče, v tem mestu je n. pr. toliko in toliko Nemcev in toliko Slovencev. Recimo, kak slovenski fant ali slovensko dekle služi v Judenburgu na Gornjem Štajarskem pri nemški družini. Občevalni jezik je nemški, pri ljudskem štetju moral bi vsak napovedati svoj občevalni jezik, torej slovenski fant in dekle tudi nemški jezik. Po podatkih o ljudskem štetju bi se potem lahko reklo, da v Judenburgu ni nobenega Slovencev, in vendar bi bila to laž. Občevalni jezik so zahtevali in uvedli Nemci le zaradi tega pri ljudskem štetju, da lahko več Slovanov prištejejo v svoje nemške vrste.

Mnogokrat je tudi nemogoče napovedati svoj občevalni jezik. Nemški uradniki po naših spodnještajarskih mestih in trgih morajo v uradih skoro izključno občevalni jezik slovenski? Doma pa občevalni jezik slovenski? Kaj je torej njih občevalni jezik? Kako se pri takih razmerah naj vedemo pri napovedovanju občevalnega jezika? Naše mnenje je naslednje.

Vsak mora dati vpisati kot občevalni jezik svoj materni jezik. Kajti materni jezik to je njegov občevalni jezik, le materni jezik služi vsakemu poštemu človeku kot občevalni jezik. Če pa je po razmerah prisiljen govoriti tudi drug jezik, potem še ni to njegov občevalni jezik, ampak občevalni jezik onega, s katerim je prisiljen govoriti. Pri naših razmerah je torej dolžan vsak napovedati kot občevalni jezik svoj materni jezik.

Vsak kdor bi drugače izpovedal, sploh kdor bi kaj neresničnega izpovedal, zapade

kazni do 40 kron ali do 4 dnevnega zapora. In vsakega vestnega človeka dolžnost je, da naznani iste, ki pri ljudskem štetju ne povejo resnično svojega občevalnega (materinega) jezika, da se oblasti naznanijo in kaznujejo.

Po deželi bodo ljudsko štetje izvrševali za ta posel posebej določeni uradniki. Ako bi koga nagovarjali, naj da vpisati, dejstvu nasprotno, nemščino kot svoj občevalni jezik, naj ga takoj vsak naznani zaradi napeljevanja h kaznivim dejanjem. Vsakega Slovence je dolžnost in pravica zahtevati, da se njegov občevalni (materni) jezik resnično zabeleži v rubriki za ljudsko štetje.

Po mestih in nekaterih trgih se pošiljajo napovedovalne pole strankam na dom. Slovenci, ne sramujte se javno pripoznati svojega jezika. Dijaki, služabniki, delavci pazite, da bodo vaši gospodarji pri vas vpisali jezik, v kojem vi občujete, to je vaš slovenski jezik! Pomnite besede krasne slovenske pesmi »Hej Slovani«, ki se glase:

Črna zemlja naj pogoltne,
tega, kdor odpade.

Politični ogled.

Volilno gibanje. Kranjski nemško-liberalni veleposestniki bodo volili v državni zbor barona Švegla in na mesto grofa Erv. Auersperga grofa Barbo. — Slovensko-liberalni kandidat za peto kurijo na Kranjskem g. Jelenc se je zadnje nedelje hotel na Viču pri Ljubljani predstaviti svojim volilcem, a socialni demokrati in krščanski socialci so mu pravili tako gorke, da jim je ušel, na kar je bila kandidatura Jelenca soglasno odklonjena. — Konservativno štajarsko nemško veleposestvo se tudi letos ne bo udeležilo državnoborskih volitev.

Nadvojvoda Leopold Salvator, ki je tako naglo bil odpoklican iz Zagreba na Dunaj, kjer je užival med Hrvati veliko naklonjenosti, je ob svojem odhodu odklonil vsako ovacijo, ker bi se znala krivo razlagati. Sedaj pa sporoča Zagrebčanom iz Dunaja, da ni nobene zapreke več, ako mu hočejo pri prihodnjem obisku Hrvati pokazati svoje spoštovanje. Zagrebčani se pripravljajo na veliko bakljado.

Izjemno stanje v Španiji. Nova vlada Azcaragova je razglasila izjemno stanje čez celo Španijo, baje, ker hočejo v kali zatreti vsako gibanje Karlistov. Take stroge naredbe izzivajo le odpor.

Vojska v Južni Afriki. Transvalski predsednik Krüger se pripelje v Marseille na

Francoskem. Tam se vrši pod Krügerjevim predstvom posvetovanje transvalskih dostojanstvenikov o nadaljnjem postopanju. Vrhovno poveljstvo nad bursko armado z velikim uspehom izvršuje general Botha. Nacelnik angleških čet v Južni Afriki je postal lord Kitchener.

Nova pridobitev Rusije. Časniki poročajo, da se je tibetanski kralj, Dolaj Lama, poklonil ruskemu carju v Livadiji, da mu položi v roke varstvo širne tibetanske države. Tudi kitajski poslanik v Petrogradu se je šel pokloniti carju v Livadijo. Ta dogodek pa je zopet silno razburil Angleže, kateri vidijo v tem novo pridobitev Rusije v vztočni Aziji. Tibet je v enem oziru samostojna država, vendar je s svojo upravo odvisna od Kine in mora čisto storiti le to, kar velevalo v Pekinu. »Dolaj Lama«, čeravno ima oblast in sijaj polboga, je vendarle orodje v rokah kitajskih princev in ministrov. Zgoraj omenjenim korakom pa je izrečeno, da je hotel Li-Hung-Čang izraziti popolno zaupanje Rusiji, ob enem pa zahvalo za to, kar je dobrega storila in še bo. Ako se vzame, da je Tibet jedina civilizovana država, ki ne mara Evropejcev, je ta politični akt pravó zmagoslavje za Rusijo, ki si pridobiva kraljestva in pokrajine na veliko jezo Nemcev in Angležev. Angleži se že prizadevajo blizu 100 let, da bi našli pot iz Indije preko Tibeta, a ni se jim posrečilo.

Vojska na Kitajskem. Zopet so se dogodile na Kitajskem izvenredne stvari. Princ Tuan je pobegnil, t. j. oni grozni princ, ki je duša vsega bokarskega ustanka in vodja krvavega klanja kitajskih kristjanov. Pobegnil pa je v Mandžurijo in sicer preoblečen v meniha budhističnega reda. Tuan bi bil moral v kratkem biti usmrten, a dali so mu priliko, da se odtegne kazni in skriva, kar je zdaj tudi storil, skrivaj pa nadaljuje svoje delo proti inozemcem. Njegov sin, ki bi imel dobiti nasledstvo na kitajskem prestolu, izgubi to pravico, tako vsaj se čuje. Enako poročajo časniki malo verjetno novice, da sta princa Lin-Kun-Ji in pa Čan-Či-Tung nujno prosila kitajski dvor, naj brž pomori vse krive prince, ministre in bokarske, ker drugače je v nevarnosti obstanek Kitaja. Mednarodno sodišče v Pekingu je obsodilo na smrt in tudi takoj ustrelilo tri Kitajce in sicer državnega blagajnika v Pao-tingfu, nekega guvernerja in enega polkovnika. Toda taki nastopi inozemcev proti domačinom le še bolj razburijo merodajne kitajske kroge in seveda tudi vojaštvo, katero se maščuje, kjer more.

»Pre . . . betaranca ta flinta!« se je hudoval Škofovski in je znova nabijal. »Kaj dela danes? Saj sicer — —«.

»Na flinto se ne huduj, ta je dobra, — ampak strelec ni nič vreden!« se je pričkal Bazala in oči so mu gorele, kakor bi bil najbolj razjarjen. »Več se mi ne prikaži v mojem revirju, ti grdoba! Vse zajce mi splašiš, kadar le stopiš sem. Vse se te boji, grdnun!«

»Prestaneš! sicer te vstrelim! Kolikokrat si že ti strelil zastonj, tega ne veš?« je kričal Škofovski divje.

Ta dva sta si bila najboljša tovariša in davala sta se tako iz same srčnosti. — Bila je taka navada pri starih lovcih, kadar so bili dobre volje.

»Ho, hohó! pozor! zajc!« so kričali gonjači pred nami, in trije zajci so jo metli naenkrat. Jednega je vstrelil Bazala in druga dva Škofovski.

»Nu, da se ti je vendar enkrat posrečilo na vsak pok jednega!« je klical Bazala.

»Saj je čudež. Kadarkoli stojim zraven tebe, kakor bi imel začarano — nič in nič! Na drugem lovišču se postavim drugam!«

»Idi, četudi k zlodeju! — Pozor!«

In zopet — bac, bac! in trobente so zazvenele. »Z lovišča ven!« je klicano.

Nekaj zajcev se je pobegnilo ven, za

temi so palili na polje. Nekateri se je zvalil, nekateri je bežal po treh in kjer sem jaz stal, utekli so štirje popolnoma zdravi. Meril sem na vsakega, toda predno sem jaz nameril, — kje je bil že zajc!

Gonjači so prišli do nas. Odtrobili so in Bazala je vesil puško na ramo in zaklel: »Beštije, ti zajci! Kakor bi vedeli, kje stoji najslabši strelec — tam se rinejo kakor splašeni! — Zakaj niste streljali?«

»Jaz ne vem! Predno sem vzel zajca na zrno, je bil že daleč.«

»Na drugem lovišču streljajte, če pade kaj ali ne — le streljati! — Imate kokotek dobro spušččen? Kažite! Dobro! — Vi, Franc, vzemite zajce! Jaz jih imam pet, Škofovski šest. — Kje je?«

»Odišel je.«

Pravim: »Mogoče se huduje?«

»Oh ne! mi se poznamo. Ampak da ni zadel! Čudna reč! Ta se ne postavi danes zraven me, da se mu ne bi to zopet pripetilo.«

* * *

Šli smo na rob lesa, kjer so se shajali vsi strelci in gonjači, vsak s svojim plenom. Ustreljenih je bilo v celem 82 zajcev in pa 2 srni. Divjinar, kateri je bil tudi na lovu in je že naprej odkupil vse zajce in srne,

kolikor jih bode postreljeno, prešteval si jih je še enkrat in potem je je deček odpeljal. Jaz sem bil z mladeničem Ridlom in penzionistom Vocelko, kateri je veli jednega zajca ustrelil, — v govoru. Prišel je k nam mlinar in nam podaval piti s čutare.

»Zahvaljujemo se, nimamo se žeje!«

»Žeja mora biti vedno«, je rekel mlinar.

»Kdor nima veselja piti, nima niti biti — ni vreden niti beliča: jaz jo imam vedno«, in nagnil je pošteno. »In če smem, slavna družba vprašati — kdo je ta bradač, ki je za našim imenitnim gospodom gozdarjem še enkrat štel zajce?«

»To je divjinar. — Kupil je takoj pred lovom vso divjačino.«

Mlinar je izbulil oči. »Ima nos in brado kakor žid. Kaj ne?«

»Saj je žid!« nasmejaj se je mladenič.

»Ti nebodigatreba!« se je raztogotil mlinar. »Tako, že tudi v to se mešajo? Sami tega ne jedó, pač pa nam izpred ust kupujejo, da bi k temu poštem človeku nikakor ne mogel priti na lažji način. Počakaj, Izmael, tebi danes dam! Godilo se ti bo po pasje! In gospodje, če mu eno zasolim, ne da bi me zapustili!«

»Tega pa že ne! Stali bomo pri vas, kakor garda!« (Dalje pride).